

Klein buisje, grote impact

Elke dag begint ergens in Noord-Nederland dezelfde reis. Bij één van de 80 priklocaties van Certe, huisartsenpraktijk of ziekenhuis wordt een buisje bloed afgenomen. Klein van stuk, maar met een grote opdracht: antwoorden geven op vragen over iemands gezondheid.

Dat ene buisje is er niet alleen. Dagelijks ontvangt Certe zo'n vijfduizend bloedbuisjes. Samen met urine, ontlasting en ander lichaamsmateriaal leidt dat jaarlijks tot ongeveer 15 miljoen onderzoeken. Achter iedere uitslag gaat een zorgvuldig proces schuil, dat vraagt om efficiënt én uiterst nauwkeurig werken. „Een hele keten aan mensen, processen en technologie die perfect op elkaar aansluiten”, zegt bestuurder Wilja Strating.

Op weg naar een antwoord

Na afname gaat het buisje op transport naar het laboratorium van Certe. Snelheid is belangrijk: bloed moet binnen vier uur worden verwerkt om betrouwbare resultaten te garanderen. Eenmaal aangekomen op het laboratorium wordt het materiaal gesorteerd. Sommige buisjes krijgen voorrang. Een gele sticker betekent spoed. Bijvoorbeeld wanneer er sprake kan zijn van leukemie en elk uur telt. „Dat pakken we meteen op”, vertelt Gunnar Andriesse, arts-microbioloog en directeur medisch en markt.

Vervolgens begint het echte onderzoekswerk. Het buisje komt terecht in een indrukwekkende straat van apparaten. Geavanceerde machines nemen automatisch kleine hoeveelheden bloed af en analyseren de samenstelling. Ze zoeken naar afwijkingen, virussen, bacteriën, tekorten of andere signalen die artsen helpen bij het stellen van een diagnose.

Wie het laboratorium binnenloopt, ziet weinig van het klassieke beeld van analisten achter microscopen. In plaats daarvan bewaken specialisten in witte jassen de processen en controleren zij voortdurend of apparatuur en resultaten betrouwbaar zijn.

Waarde van diagnostiek

Voor veel patiënten maakt dat onderzoek een groot verschil. Bij zeven op de tien patiënten vormt laboratoriumonderzoek een belangrijke basis voor diagnose en behandeling. „Want bij een infectie”, zegt Andriesse, „zoeken we uit om welke bacterie het gaat en waarmee je 'm maximaal kunt bestrijden.”

Soms vraagt dat extra onderzoek. Bacteriën worden dan op kweek gezet en blootgesteld aan verschillende antibiotica. Zo wordt zichtbaar welk middel het beste werkt. Op basis daarvan ontvangt de behandelend arts een zorgvuldig advies. Dat advies gaat verder dan alleen de individuele patiënt. Het draagt ook bij aan verantwoord gebruik van antibiotica.

Strating: „We moeten bijvoorbeeld zuinig omgaan met antibiotica, die je vanwege de brede werking vaak kunt inzetten. Dan geef je een bacterie de kans om te leren hoe hij zo'n middel kan omzeilen, om resistent te worden. En van slimme bacteriën houden wij niet.”

Oog voor afwijkingen

Bij elk onderzoek blijft alertheid essentieel. Ondanks de hoge mate van automatisering beoordelen deskundige analisten en artsen voortdurend of uitslagen logisch zijn en of afwijkingen direct actie vereisen.

„Bij iedere opvallende uitslag moet er bij ons meteen een belletje rinkelen”, zegt Strating. „Daar mogen wij nooit in verslappen.” Soms gaat het om ziekteverwekkers waarvoor extra veiligheidsmaatregelen nodig zijn. Dan gelden speciale protocollen en wordt onderzoek uitgevoerd in sterk beveiligde ruimtes.

„En zeker als het gaat om mogelijk ebola of laatst het veelbesproken hanta-virus, knippen hier alle seinen op oranje”, aldus Andriesse.

Terug bij de patiënt

Naast al dat bloed onderzoekt Certe allerlei andere lichaamsmaterialen. Zo is het nu mogelijk om aan de hand van botschraapsel te achterhalen welke bacterie een infectie veroorzaakt bij een heup die is vervangen. Vroeger moest zo'n heup er snel weer uit voor een nieuwe. Andriesse: „Dat drama van zo'n zware operatie kunnen we inmiddels in negen van de tien gevallen voorkomen met een advies voor de juiste antibiotica.”

Uiteindelijk eindigt de reis van het bloedbuisje waar deze begon: bij de patiënt. De uitslag van het onderzoek helpt artsen om zekerheid te geven, een diagnose te stellen of een behandeling te kiezen.

En terwijl dat ene buisje zijn antwoord heeft gegeven, zijn duizenden nieuwe alweer onderweg. Elk met een vraag, die wacht op een antwoord. Een klein buisje dus. Met een grote impact.

Wilja Strating en Gunnar Andriesse

www.certe.nl